

Izložba litografija i fotografija Anastasa Jovanovića u Domu

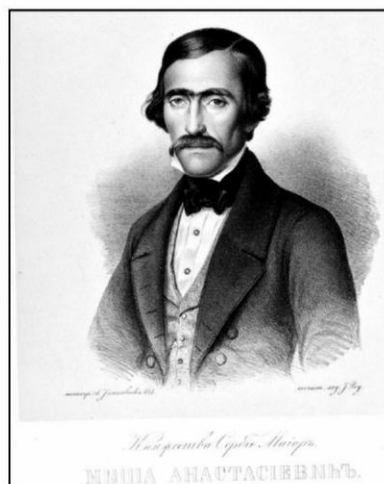
Slika građanskog

Beograd - U Domu Vojske Srbije danas će biti otvorena izložba litografija i fotografija jednog od prvih srpskih fotografa Anastasa Jovanovića iz Zbirke Narodnog muzeja u Beogradu pod nazivom „Slika građanskog društva“. Povod je 200 godina od rođenja ovog umetnika i začetnika modernog vizuelnog jezika u različitim disciplinama, čiji rad objedinjuje slikarstvo, vajarstvo, litografiju, fotografiju i primenenu umetnost, jednog od najvidenijih ličnosti mlade građanske klase obrenovićevske Srbije. Najveći deo umetničkog dela Anastasa Jovanovića, poznatog i po raznovrsnosti likovnih motiva i bogatstvu opusa, čine portreti gotovo svih javnih ličnosti njegovog vremena, koji se smatraju svedočanstvom preobražaja srpskog društva i kulture od orijentalnog ka evropskom

građanskom modelu, što je i tema postavke u Domu VS.

„Predstavljajem 37 odabranih radova, od kojih većinu čine litografije, pruža se uvid u dela koja u sebi nose karakterne specifične građanske kulture, izražene kroz ikonografiju, kostim, fizionomiju i druge izražajne elemente. Anastas Jovanović se u izradi litografija oslanjao na predloške sopstvenih fotografija. Njegove fotografije, kao umetnička dela posebne vrednosti karakteristične su za medij kojem pripadaju, dok su njegove litografije u većoj meri autentični izraz ljudske osećajnosti. Radeći po svojim predlošcima i ob-

Od muzeja do privatnih kolekcija

Zbirka radova Anastasa Jovanovića, koja se čuva u Narodnom muzeju broji više od stotinu listova. Posebnu celinu čini kolekcija koju je Muzej dobio 2007. kao zaostavštinu Karla Gotthilfa. Ipak, najveći deo Jovanovićeve umetničke zaostavštine nalazi se u Muzeju grada Beograda, čiji je jedan deo otkupljen 1953, zahvaljujući akademiku Dejanu Medakoviću, od umetnikove kćerke Katarine Jovanović. Dela Anastasa Jovanovića čuvaju se i u fondovima Istorijskog muzeja Srbije, Vojnog muzeja u Beogradu, Etnografskog muzeja i Vukovog i Dositejevog muzeja, a jedan broj originalnih snimaka u privatnim kolekcijama u Srbiji i inostranstvu.

uzet živim emocijama, on je u litografije ‘upisao’ i sebe kao stvaraoca. Bez toga njegovi radovi ne bi imali izrazit kulturno-istorijski značaj i nedostajala bi im ona dragocena odlika koja potiče iz stvaralačke individualnosti i subjektivnosti jednog umetnika“, kažu u Narodnom muzeju.

Autor izložbe, koja će u Velikoj galeriji Doma VS biti otvorena do 21. ok-

tobra, kao i kataloga, je Evgenija Blanuša, viši kustos Narodnog muzeja. Ona je, kako ističu u Narodnom muzeju, ovom postavkom osvetlila ne samo istorijsko podsećanje na ličnost i delo Anastasa Jovanovića, nego i ukazala na „opšti društveni i istorijski značaj, redak za njegove savremenike, čija je vrednost utoliko veća zato što ima odraza i na naše vreme“.

Vojske Srbije

društva

Mihailo Obrenović

Čovek inovacije, Anastas Jovanović se opredelio za studije litografije kod profesora Johana Štadlera i već 1840. bio je prvi Srbin koji je radio umetničke litografije. U Beču se iz prve ruke upoznao sa dagerotipijom i od kad je za 100 forinti kupio Fojtglenderovu kameru sa objektivom Jozefa Pecvala, model broj tri pa do smrti pratio je sva usavršavanja u fotografiji. Bio je član Bečkog fotograf-

Po nemački

Anastas Jovanović je od mladosti bio nklonjen novoj modi. Još kao radnik u Državnoj štampariji svoj stan je namestio „skromno, ali sasvim po nemački“ - među prvima u Beogradu imao je sto i stolice koji su zamenili sofre i tronošce. Pomodan je, kako navode istoričari umetnosti, bio i u odevanju - umesto fesa i narodnog kostima među prvima u Beogradu „obukao je nemačke haljine“. Po povlačenju iz javnog života radio je na usavršavanju mikrofona i bio među prvim Srbima koji su svoj dom uveli telefon.

skog društva. Do kraja života ostao je u pogrešnom ubeđenju da je „prvi koji je počeo da se zanima fotografijom u celom slavenskom svetu“, kako je zapisao u svojoj „Autobiografiji“, koju nije stigao da je završi.

Osim mnogobrojnih litografskih listova iz kolekcije „Spomenika Srpskih“, posebno dragocnim smatra se njegov fotografski opus koji broji više stotina kalotipija. Istoričar umetnosti Milanka Todić u knjizi „Privatan život kod Srba u 19. veku“ posebno ukazuje na važnost „sakupljanja i organizovanja 80 portreta članova porodice, rođaka i prijatelja, u foto-album kuće Anastasa Jovanovića, za formiranje individualnog i porodičnog identiteta u srpskom društvu tog vremena“. Evgenija Blanuša u katalogu izložbe u Domu VS ističe da „prema načinu na koji pokazuju specifičnost formiranja ikonografije građanskog portreta, fotografije i litografije Anastasa Jovanovića predstavljaju jedinstvenu pojavu u celokupnoj srpskoj kulturi 19. veka“.

J. Tasić